(המשך מעמוד 59)

הלבנוניות, בגלל מיסעדות ג'וניה וחופיה הקסומים.

אני, באופן אישי, לא מבינה כיצד הסיפורים האלה שפורסמו בספר לא גרמו לאיש להרים קול זעקה.

שיפר מביא בסיפרו קטעים מתוך פרוטוקולים חסויים. הוא השיג סקופים שנועדו לעיניו של ראש־הממשלה בלבד. איך הוא עשה את זה? מהיכן השיג תמונות פרטיות של שרון מביקורו הסודי בביירות? על כך אין הוא משיב. יש לו, ככל הנראה, מקורות החפצים ביקרו.

האמנם? בתוך תוכי, במהלך כל השיחה עם שיפר, כירסמה השאלה: מה המחיר שהוא משלם תמורת כל הסקופים האלו? איזה צד הוא משרת ונגד מי?

התשובה הזו נשארה בשלב זה, כמובן, חסויה.

■ ■ ■

● אתה בא מבית דתי והרב דרוקמן היה מחנכך. האם אתה מחשיב את עצמך חוזר בשאלה?

נכון. גדלתי במושב הדתי שפיר, שליד אשקלון, ואני בוגר ישיבה תיכונית, שבה הרב דרוקמן היה מחנך שלי. אבל כבר מגיל צעיר ידעתי שלא אהיה דתי. לעומת זאת, אין לי שום דבר נגד הדת. הילדים שלי מקבלים חינוך קונסרבטיבי בבית־ספר בגבעה הצרפתית, שבו יש תיגבור של לימודי יהדות, ובזמן שלומדים יהדות חובשים כיפה. אני עצמי מקפיד מאוד לחנך את ילדי באורח מסורתי. אנחנו אמנם לא שומרים שבת במובן המלא, אבל מקפידים על הדלקת נרות וקידוש.

● בלימור, לא השתחררת לגמרי מהדת?

אני לא קורא לזה שיחרור. הייתי אומר שמצאתי את הדרך האמצעית. אני רוצה להיות שייך, אז הדרך שבה בחרתי עושה אותי שייך, כי קיימים בה סמלים ונוהגים. כל שבת אני עורך קידוש. הבת שלי מדליקה נרות, הבן מברך המוציא, אני מקדש על היין ואנחנו קוראים את פרשת־השבוע. אלינו ארצה כשהייתי בן 10.

● מדוע בעצם הפסקת להיות דתי?

אולי בגלל שהשורשים שלי בדת לא היו עמוקים דיים. מה שהיה חשוב לי זה הקשר ליהדות, לציונות וכל מה שקשור בישראל, ומה שמצאתי מספק אותי.

● ואיך הגעת מהישיבה התיכונית אל העיתונות?

ידעתי מאז ומעולם שאהיה עיתונאי. אני זוכר, שכילד אמרתי לעצמי שנקלטתי בארץ רק כאשר בכיתה ח' מוניתי כעורך עיתון בית־הספר. אז אמרתי: חביבי אתה בפנים. שירותי הצבאי נדחה מפני שלמדתי מדע־המדינה באוניברסיטה. כאשר שירתתי בצבא ערכתי סקירה חודשית בירחון לקציני צה"ל. וכשגמרתי קורס קציני־מודיעין, שרתתי בצנזורה הצבאית לעיתונות.

כשהשתחררתי מהצבא באתי לירושלים. זה היה אחרי 1974. רוב הכתבים היו מגוייסים. עקיבא אלדר, שהגיע לרדיו שבוע לפני, אמר: שמע אני רוצה להראות לך איך עושים כתבה: תקליט את מי שאתה מראיין, תגיד כמה מישפטים לפני שהוא מדבר, תן לו לדבר, תגיד עוד כמה מישפטים, תן לו שוב לדבר. אחר־כך תקליט עוד כמה מישפטים וזו כל התורה.

● למעשה, היית בתב די אלמוני בהתחלה, עד שהתמזל מזלך ומינו אותך כבתב לענייני התיישבות דווקא בתקופת ההתנחלויות וזה מה שפירסם אותך.

זה לא מדוייק. סיקרתי את כל תחומי הפנים, השיכון, הבריאות והמוסדות הלאומיים שכללו סוכנות קק"ל וקרן־היסוד, ואני המצאתי את תחום ההתיישבות.

● היה לך, בכל זאת, מזל עם ההתנחלויות, כי הרי זה לא מעניין לסקר התיישבות בתחום הקו הירוק.

בדיוק. זה התחיל עם גלילי, שהיה הראשון שנלחם בי. הוא היה מתקשר בעקבות ידיעות שלי לחדר־החדשות ורותח מזעם.

● גלילי עשה אותך בעצם.

לא הוא, לא גלילי.

● מי?

אני עשיתי את עצמי.

● אם איני טועה גלילי המציא את המונח „שיפר הלם שוב"?

הוא קרא לי שיפר בפא דגושה. הוא נהג להתקשר לכתב שלום כיתל, שהיה מיודד איתו, אחרי כל ידיעה ששידרתי. הוא היה מתקשר אליו ב־7 בבוקר ואומר לו: „שמעת?" כיתל, חצי ישן, היה עונה לו: „מה שמעת?" והוא היה אומר: „שיפר הלם שוב."

שיפר מול השרים לוי ושוסטק
כדבר ראשון אני מתקשר למי שהצעתו לא התקבלה!

האמת היא שאני הבנתי את כל עוצמת חומר הנפץ שיש בהתנחלויות. מה בסך־הכל הייתי אז? כתב לענייני סוכנות. אבל ככל שנגעתי בנושא ההתנחלויות הבנתי שכאן טמונה פצצה שתשפיע על המפה המדינית של מדינת ישראל, והחלטתי להתמקד על זה.

להגיד לך שגלילי עשה אותי? זאת שטות ממדרגה ראשונה. אם את מביאה לי היום כתב מתחיל ואני צריך לתת לו עצה איך להצליח בעבודה, אני אגיד לו: תעמוד כל יום ראשון ליד מישרד ראש־הממשלה ולא חשוב אם פירסמת ארבעה ספרים או 300 סקופים, תעמוד כאן, אולי מישהו יצא ותקדים את עמיתך ויש לך סקופ.

● אתה יודע שזו לא השיטה, אתה הרי יודע שאף אחד לא ידליף לך מה שהוא לא רוצה להדליף דווקא לך, אתה יודע שהשגת סקופ תלויה גם בקשרים האישיים.

זה לא רק קשרים אישיים. זה תלך תעמור, למרות קשריך האישיים. הנה בעת ההתפטרות של בגין אחרתי להגיע בגלל ישיבה. אילו הייתי עומד שם, יכולתי לצאת עם הידיעה שעה וחצי לפני שיצאתי. אחת הפקידות אמרה לי — שיפר איפה הייתי?

● איך יוצרים סקופ?

קודם מתמירים, אחר־כך יוצרים מיפוי נכון של השטח.

● איך אתה ממפה את השטח?

בבואך לחפש סקופ, קודם כל לך אל הנרגן. זו כל הפסיכולוגיה. אחרי ישיבת־ממשלה, דבר ראשון אני מתקשר למי שדעתו לא נתקבלה.

● וזה הכל?

יש עוד סודות שאני לא יכול לגלות לך.

■ ■ ■

● איך זה שמדליפים דווקא לך ולא לאחרים?

אתה חייב ליצור אצל המועמדים להדלפת הסקופים אמון, שלעולם לא תבגוד ושתדע לטשטש עובדות ושאף מילה על המדליף לא תצא החוצה. אני אגן על מדליפיי גם אם יזיקו לי. פעם אחת אתה חושף מקור, ואתה אבוד לכל החיים.

„זה לא סוד שבמשך השנים יצרתי קשרים מאוד רציניים עם שרון. כיום אנחנו לא מדברים זה עם זה כבר מזה חצי שנה. הקשרים בינינו נותקו לחלוטין"

● אז איך אתה מסביר את זה שבמיקרה שלך, בולם ידעו מיהו המדליף העיקרי שלך?

זו היתה אחת הדריעות שרק שירתו אותי. אמרו שאיכס מדליף לי, כשלמעשה תחת איכס הסתתרה מערכת שלמה, שאליה לא יכלו לבוא בטענות. אני יכול להראות לך עשרות מאמרי מערכת שפורסמו אחרי סקופים שלי, שבהם שלחו אצבע מאשימה על איכס וזה פשוט לא נכון.

● אתה רוצה להגיד שאותו איכס לא הדליף לך גם את הידיעה על כניסת הנחתים האמריקאים לביירות, ידיעה שהרגיזה מאוד את הנשיא ריגן?

אני יכול להישבע לך.

● ידעו על כך רק ראש־הממשלה מנחם בגין, שר־החוץ יצחק שמיר ושר־הביטחון אריאל שרון, שהמיברק המודיע על נחיתת הנחתים נשלח אליהם בלבד.

זה נכון שהמיברק היה מיועד לשלושה אנשים, אבל גם המיברק המסווג ביותר, לעיניו של ראש־הממשלה בלבד, עובר דרך עוד שניים שלושה אנשים. זהו, אגב, אחד הדברים שבגין לא הבין. הוא לא הבין איך המערכת פועלת. הוא תמיד חשב שאם המברק מיועד לעיניו בלבד, רק הוא רואה אותו.

● למי היה אינטרס לטרפד את כניסת הנחתים לביירות? לבגין? לשמיר? או אולי למר איכס אריק שרון?

סקופים גדולים נולדים במיקרה, או מתוך טימטום של מוסר הסקופ. יש לי שתי דוגמות אדירות:

מיקרה הנחתים — באתי באותו בוקר ואומר לי אדם באיזה מישרד...

● איזה מישרד?

לא יכול לומר! אומר לי אותו אדם: שמעתי אותך הבוקר, לא אמרת שום דבר. אתה יודע איזה סיפור הולך להיות, וכך התגלגל הסיפור של הנחתים מתוך התרברבותו של האיש שמסר לי את הסקופ. האיש הזה התחרה איתי מי יודע יותר ואני תמיד מוכן להתחרות.

● פתם סקיד במישרד בלשהו?

בעניין הזה אני מוכן ללכת גם למכונת־אמת! הדוגמא השניה היא שיום אחד, במיסגרת היום הזה, קראתי מיברק ששלח בן־אלישר שגריר ישראל במצרים, על שיחה שהיתה לו עם סאדאת. זה עשה רעש נורא. והמיברק הזה נמסר לי מתוך טימטום. זו היתה תקופה שבה עלה תהליך השלום על שירטון. המצרים האשימו את בגין באטימות והנה בן־אלישר מתקבל אצל סאדאת. למישהו היה אינטרס לגיטימי להוכיח שהכל בסדר, בעצם, בין ישראל ומצריים, אבל הוא לא ידע להדליף לי נכון. זה לא תקופת מפא"י, במפא"י ידעו איך להדליף. ההדלפה היא חלק מהעבודה. צריך לדעת לעשות אותה.

„במילחמה ניתנה הוראה להרוג את ערפאת, ובגין מנע אותה כדי לא לסבך את ארצות־הברית, שערבה ליציאת הפלסטינים מביירות"

● בתקופת המערך־בשילטון הדליפו נכון יותר?

כן. הם ידעו להדליף בצורה מתוחכמת. אבל כאן — שום דבר. נכנסתי לחדר, מישהו מסר לי את המיברק ואמר: שמעון תקרא את זה. בשילטון הקודם היו נותנים לי רק קטע מהמיברק, לא את כולו, ואז זה היה לגיטימי.

● וההדלפות האלה, שנועדו באילו להועיל לראש־הממשלה, נעשו בלי ידיעתו של בגין?

לדעתי בלי ידיעתו.

● סירסום הסקופ על הנחתים עלול היה לטרפד את הפעולה ולגרום נזק עצום ליחסי ארצות־הברית וישראל. האם בעיניך כל דבר הוא בר סירסום?

לעצם העניין, לא יכולתי לטרפד שום דבר. אבל זה לא עניין אותי. מה שעניין אותי, זה הסיפור. עניין הטירפוד לא היה שיקול אצלי. מה ששיחק אצלי זה השיקול העיתונאי. זו היתה ידיעה ברוקה, טובה. למה לא לשדר?

● זה נשמע כמו הדלפה מכוונת, לא של איזה פקיד מטומטם, אלא של אדם שעמד בראש אותו מישרד שדיברת עליו, ושהיה לו אינטרס לטרפד את כניסת הנחתים או את יחסי בגין־לואים?

אמרתי לך. אני מוכן ללכת על העניין הזה למכונת־אמת.

● ובכל זאת, מה קנה־המידה שלך, האם אתה מוכן תמורת סקוּפ להיות כלי־שרת בידי אחד הכוחות המעוּלים?

קנה־המידה שלי הוא עיתונאי ואני מוגבל. יש דברים שאני חייב להגיש לצנזורה.

● מדוע לא הגשת את עניין הנחתים לצנזורה?

לא חשבתי שזה נושא המחייב צנזורה.

● הרי מדובר בצבא ארצות־הברית, לא בצבא־ההגנה־לישראל.

אספר לך משהו. נודע לי שהממשלה ישבה וכמה שרים התנגדו למהלך שארנס הציע, להתחיל בפעולות של פטרולים מעבר לאוולי. לא יכולתי לפרסם את זה כידיעה, אז יזמתי כתבה, שבה סיפרתי מה חושב כל אחד מהשרים. יש כל מיני דרכים להעביר סיפור.

● בסיפרך „בדור של"ג" אתה מצטט מתוך פרוטוקולים של ועדת־החוץ־והביטחון, שהם חסויים לעיתונות.

עיינתי בהם.

● מי איפשר לך לעיין בהם?

לא אגלה מקורות.

■ ■ ■

● האם נכון ששרון היה המדליף העיקרי שלך מישיבות ועדת־החוץ־וביטחון ומישיבות הממשלה, האם נכון שלמען הסקוּפ שירתת את האינטרסים שלו, והאם נכון שהיום, כשהוא לא יכול עוד להביא לך תועלת, לא איכפת לך לזרוק אותו לכלבים?

אני כופר בשני הדברים שאמרת. קודם כל, בכך שהוא היה מקור עיקרי שלי. ביחסים שלי עם שרון היו כמה תקופות. ראשית, כשהייתי כתב לענייני התנחלויות כמעט לא דיברנו. היו בינינו יחסי עוינות ממש. הוא האשים אותי שאני מטרפד התנחלויות.

כשהפכתי כתב מדיני, זה היה סיפור אחר. היה ברור לי, שאני לא יכול לסקר תחום מדיני, מבלי לשמור על קשר עם כל השרים וזה לא סוד שבמשך השנים יצרתי קשרים מאוד רציניים עם שרון, גם אחרי שנפל. למעשה, הקשרים בינינו נותקו לחלוטין רק לפני שישה חודשים.

● מדוע?

מסיבות שאינן נוגעות לתחום העיתונאי. החלטתי לנתק את הקשרים איתו לחלוטין מסיבות אישיות לגמרי, שאני לא רוצה לפרט אותן כאן. אני לא בוטח בשרון. כשאספתי חומר לספר שכתבתי באמריקה, ידיי לא רעדו, אבל פרט אחד בספר כתבתי מתוך תחושה קשה — את השיחה בין ג'מאיל ושרון על הדחפורים. זו היתה הפעם היחידה שבה אמרתי — אם אתה אומר, תגיד את הכל.

● ואילו בשאר הפעמים טיפלת בשרון בכפפות של משי?

כתבתי ביושר כל מה שראיתי והבנתי.

● בספר מתוארת שיחה בין חביב ושרון. שרון יוצא בשיחה הזו רע מאוד...

השיחה מובאת מילה במילה. הגעתי לשיחה הזו כשישבתי בארצות־הברית. ראיתי את התעתיק של השיחה.

● בתחילת הספר מצטייר שרון בכלל לא רע, ככל שהספר נכנס יותר למילחמה דמותו הולכת ו...

זה לגמרי לא נכון! לא במיקרה בחרתי לפתוח